

Az OKJ-s szakképzés irányai és arányai a munkaerőpiaci kereslet regionális megközelítésében

Sós Tamás
tanár, szak- és felnőttképzési szakértő
info.sostamas@gmail.com

Összefoglaló

Primer és szekunder kutatás keretében vizsgálom a szakképzés és a munkaerőpiac kapcsolatát. A kihívás kettős: egyrészt nem kevesebb, mint a felére esett vissza az OKJ-s vizsgázók aránya a 3 év alatt, másrészt a kvalifikáltabb munkaerő iránti igény növekszik a digitalizáció elterjedése miatt. Mindezek az iskolarendszerű képzés alapozó jellegének megerősítését, az átképezhetőséget, a felnőttképzés rugalmasabbá tételét igénylik.

Kulcsszavak: Innováció, munkaerőpiac, OKJ, szakképzés, tervezés

Tamás Sós
teacher, vocational and adult education expert

The directions and proportions of the vocational training courses offered by the National Qualifications Register in the limelight of regional human workforce demand

Abstract

In the framework of a primary and secondary research, I examine the connection between vocational training and the labor market. The challenge is doubled: on the one hand, in 3 years the proportion of NTR examinees plummeted to more than its half, on the other hand, the demand for more qualified workforce is growing due to the spread of digitization. All these demand the strengthening of the founding character of school system education, the possibility to get retrained, and making adult education more flexible.

Keywords: innovation, labor market, NTR, vocational training, planning.

1. Bevezetés:

A kutatás célja, hogy Észak-magyarországi tapasztalatok alapján a szakképzési kínálat és a munkaerőpiaci kereslet közötti összefüggéseket vizsgálja. A hipotézis azt feltételezi, hogy az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) alapján a vizsgázók aránya nem tükrözi vissza a szakképzés tervezése során megfogalmazott szándékot. Megállapítható a szakképzés tervezésével kapcsolatban az egysíkúság, az interdiszciplináris – neveléstudományi, közgazdasági – tervezés összhangjának hiánya, mely szintén a vizsgálat tárgya. A vizsgált térség gazdasági szerkezete az elmúlt közel 30 évben jelentős átalakuláson ment át. Az 1990-es években az ország legiparosabb régiójának számított, napjainkra a versenyképesség folyamatosan romlik.

2016-ra 2013-hoz képest érdemben gyengült. Európa 263 régiójából a 218.helyről a 231.helyre esett vissza, a három év alatt „a lecsúszó régiók” közé került. (www.ec.europa.eu) Más régiókhoz képest a vállalkozások száma alacsony, kevés a munkalehetőség, jelentős az elvándorlás. (www.semigra.eu, 2013)

2. A kutatási probléma elméleti háttere

A tervezés gondja, hogy a gazdaság szerkezetének átalakulása hosszabb távra nehezen prognosztizálható. Foglalkozások szűnhetnek meg, újak születnek, ugyanakkor a szakemberek mobilitása, a munkaerőpiaci kínálat előzetes becslése nem jósolható meg biztonsággal. (Polónyi, 2011)

Társadalmi igény napjainkban, hogy az oktatásból úgy kerüljenek ki fiatalok, hogy képzettséggel, végzettséggel rendelkezzenek, ami alapján el tudnak helyezkedni. A munkáltatók részéről elvárásként megfogalmazódik, hogy a pályakezdők mielőbb be tudjanak illeszkedni a munkafolyamatokba. Ennek érdekében jelentős mértékű technológiai változások történnek. A gazdaság fejlődési dinamikájára a foglalkoztatás elsősorban a szükséges munkaerőforrás mennyiségi és minőségi összetevői által fejt ki hatását. (Benedek, 2015; Molnár, 2014).

A munkaerőpiaci keresletnek megfelelő készségek elsajátítása érdekében 2016 közepén az Európai Bizottság tíz intézkedést fogadott el az európai polgárok készségeinek javításáért New Skills Agenda for Europe (2016) címmel, a foglalkoztathatóság, a versenyképesség, a gazdasági növekedés érdekében.

A globális folyamatok, a digitális változások kiteljesednek. A munkaerő-szükséglet tervezésénél a vállalat munkaerő-szükségletével mind mennyiségi, mind pedig minőségi aspektusból kell foglalkozni. (Hajós, Gösi, 2006) Számos vitapont van. Elterjedt a köztudatban, hogy a magyar oktatási rendszerben a túlképzés és a szakmastruktúra összetétele okoz problémát. (Csehné, 2008) Az ún. hiányszakma szabályozási eszközzé vált. Sokszor az sem egyértelmű, hogy a hiányszakma közgazdasági értelemben hiány lenne, befolyásolják az adott szakmában a bérkínálat és a munkakörülmények. (Mártonfi, 2013)

A szakképzésben az oktatás módszertana is jelentős átalakuláson megy keresztül a digitális nemzedék korában. A nagy iramú technikai és technológiai fejlődés magával hozta a tanulási környezet megváltozását, a digitális tanulás kiterjesztését, megkívánva a tanulási formák és alapelvek gyökeres megváltoztatását. (Molnár, 2016) Ezt támasztja alá, hogy: alaposan átértékelődik a tanári és a tanuló szerep és tevékenység, továbbá az is, hogy az iskola négyfalú épületéből „globális elektronikus falu lesz. (Lükő, 2014)

3. A kutatás módszerei

A KSH, NSZFH adatok másodlagos elemzésén túl, regionális, megyei szakképzési dokumentumok, tervek elemzésére kerül sor. Félig strukturált személyes interjúk készültek, szak és felnőttképzésben, foglalkoztatásban, irányításban, kamarai dolgozók valamint, fiatal felnőtt szakemberek megkérdezésével, körülbelül 1 órás időtartamokban (N=12 fő) Az interjúalanyok kiválasztásánál szempont volt, hogy közvetlen kapcsolatban legyenek jelenleg is a szakképzéssel. Egyenként történtek a megkérdezések a dolgozat készítője által. (függelék) 2008-tól regionális képzési bizottságok, 2012-től pedig megyei fejlesztési képzési bizottságok javaslataira épülően évente születnek kormányrendeletek, képzési irányokról, beiskolázási arányokról, ún. szakmaszerkezeti döntések kertében, melyek másodlagos elemzésére került sor. (www.mkik.hu) Kezdetben tíz szakma, legutóbb húsz szerepelt az ösztöndíjjal is támogatott hiányszakmák között megyénként. Borsod-Abaúj Zemplén, Heves, Nógrád megyék kormányhivatalainak munkaügyi központjai negyedéves, éves munkaerő-gazdálkodási felmérései is a vizsgálat tárgyai. Az azonosságokat és különbségeket keresem az adott megyére vonatkozó szakképzési tervekkel összehasonlításban.

Az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) alapján az évente vizsgázottak összetételét elemzem: iskolarendszerben és az iskolarendszeren kívül felkészülők arányát szakmacsoportok szerint megyénként. A szak – és felnőttképzés neuralgikus pontjaira igyekszem ráirányítani a figyelmet.

4. A kutatás eredményei

2008-ban a felnőttképzésben készültek fel többen az OKJ-vizsgára országosan, ez igaz az Észak-magyarországi Régió megyéiben is. Napjainkban kiegyenlítettebbé vált az iskolarendszerben, illetve az iskolarendszeren kívül felkészülők aránya.

1. Táblázat

OKJ-vizsgázók száma megyénként

	BAZ		HE		NÓ		ORSZ.ÖSSZ.
	F	N	F	N	F	N	
2008	4522	4190	5923	1418	1192	867	157.346
2011	6651	4278	5093	1758	1178	770	204.337
2014	3936	3799	953	1288	556	684	138.549

Forrás: <https://vny.nive.hu/statisztika/index.php?ok=1> alapján, saját szerkesztés

A felnőttképzésben drasztikus csökkenés következett be a régióban, míg az iskolarendszerben mérsékelt volt a visszaesés. A felnőttképzés „zuhanásszerű” változását mutatja, hogy pl.: Heves megyében 2011-ben 5099-en vettek részt ebben a felkészülésben, míg 2014-ben csupán 953-an. Alig 20 százaléka a három évvel ezelőtti aránynak. BAZ és Nógrád megyékben pedig közel felére fogyatkozott a vizsgázók száma. Az okok között említhetőek a demográfiai tényezők, a munkaerőhiány növekedése, a szakképzetlenek számának emelkedése, akik kiesnek az elsődleges munkaerőpiacról. A fiatalok elvándorlása a térségből, sokan külföldre mennek. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felnőttképzés feltételei is szigorodtak ebben az időben, pl.: nőttek a költségek, óraszámok emelkedtek. Mindezek után nem véletlen, időközben újabb változás történt, enyhítettek a feltételeken. A második szakma tanulása ingyenessé vált. (2015.évi LXVI.tv)

Az OKJ alapján vizsgát tettek aránya a szakmák iránti keresletet is mutatja. A legnépszerűbb szakmacsoportok a kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció, vendéglátás-idegenforgalom, valamint a gépészet, ahol a legtöbben vizsgáztak. A munkaerő-gazdálkodási prognózisok oldaláról a régióban a tárgyalt időszakban a kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció és gépészeti igények ezt visszaigazolják. A munkaügyi rendszerben viszont nem jelent meg erőteljes igény a vendéglátás-idegenforgalommal kapcsolatban ebben az időszakban. Valószínűnek tartom, hogy ez azért történt, mert a térségben ilyen irányú jelentősebb fejlesztések az ezt megelőző időszakban valósultak meg. A munkaerő-gazdálkodás oldalán viszont a feldolgozóipar nagyobb mértékű igényt mutat, mint ami megjelenik a képzés oldalán. Feltételezhetően ebben szerepet játszik – többek között -, hogy ezen a területen nagyobb beruházások, mint pl.: a Gyöngyöshalászon épülő gumigyár, közel ezerfős létszámfelvétele egy több éves folyamat során tud csak megvalósulni. Az ilyen típusú tervezésnél nagy az „átfutási” idő. (MTI, 2015)

2. Táblázat

Az Észak-magyarországi Régióban az OKJ-vizsgázók körében legnépszerűbb szakmacsoportok (1-5)

Szakmacsoport	2008								2011								2014							
	BAZ		HE		NÓ		ORSZ.		BAZ		HE		NÓ		ORSZ.		BAZ		HE		NÓ		ORSZ.	
	F	N	F	N	F	N			F	N	F	N	F	N			F	N	F	N	F	N		
Eü.										X							X	X						
Közl.						X																		
Ügyv.						X							X									X		
Keresk.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Vendég.	X	X	X	X	x	X	X		X	X	X	X	X			X	X	X			X	X		
Egyéb	X	X	X				X	X	X	X				X		X	X	X	X	X			X	
Szociális szolg.													X											
Mg.			X	X	X	X		X					X			X				X				
Oktatás																	X							
Műv.				X																				
Gépészet	X	X	X			X	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X	X	X		
Elektrot.										X								X	X					
Inform.	X	X		X		X			X				X									X		
Építészet								X	X		X											X		

Forrás: <https://vny.nive.hu/statisztika/index.php?ok=1> alapján, saját szerkesztés

Az elmúlt évtizedben a 21 szakmacsoportból 15 volt keresett a régióban az OKJ-vizsgázók körében. Ez a tendencia az országgal alapvetően megegyezik. Kiemelkedik a kereskedelem-marketing, az üzleti adminisztráció, itt végeztek a legtöbben. Ezt követi a gépészet, valamint a vendéglátás. Az egyéb szolgáltatások és az informatika hasonlóan ott van a kedvelt képzések között, mint ahogy a mezőgazdaság is. A munkáltatói igények irányával ez alapvetően összhangban van, az arányokkal viszont nem. Ez más területen is megfigyelhető. A gépészet területén a jó és a jeles szintűek hamar el tudnak helyezkedni. Itt hiány van munkaerőből. A kereskedelem és vendéglátás területén a háromszoros túlképzés ellenére szintén hiány van.

Közülük többen külföldön vállalnak munkát. BAZ megyében magas a mezőgazdasági ágazatban tanulók aránya, ezen belül az aranykalászos gazdaképzés a közkedvelt. Az élelmiszeripar, faipar, könnyűipar, nyomdaipar, vegyipar és a környezetvédelem területéről viszont kevesebben vizsgáztak, mint amennyire igény lett volna. Mindezek is utalnak arra, hogy a szakképzés szerkezete jelentős kezdeményezések ellenére nem fedi le teljesen a gazdaság igényét a végzettség vonatkozásában. A Heves Megye Kereskedelmi és Iparkamara felmérése alapján a fiatal szakmunkások 60 százaléka a munkaerőpiacon kíván elhelyezkedni, közülük, több mint 70 százalék tanult a szakmájában, közel 30 százalék más szakmai területen tervez munkát vállalni. (HKIK, 2015)

3. Táblázat

Azon nemzetgazdasági ágazatok, ahol 12 hónap múlva jeleztek 50 fő feletti változást

Nemzetgazdasági ágazat	2012			2013			2014		
	BAZ	HEV	NÓG	BAZ	HEV	NÓG	BAZ	HEV	NÓG
Feldolgozóip.	+	+	+	-	+	+	+	+	+
Építőip.				+			+		
Kereskedelem	+			+	+	+	+	+	+
Szállítmányozás								+	
Pénzügyi bizt.tev.	+								
Gazdasági szolg.	+						+		
Közigazgatás				-					
Oktatás				-					
Humán eu. szoc.ell.			+	-					
Összes ágazat	940	352	487	-138	487	463	894	1144	702

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ) Negyedéves- megyei – munkaerő- gazdálkodási felmérései alapján, saját szerkesztés

Megj.: Nemzetgazdasági ágazatonként az 50 fő alatti várható létszámváltozásokat nem jelöltük.

Mind a három megyében a feldolgozóipar volt a legnagyobb munkaerő-feltevő a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat jelzése szerint. Ez a terület magában foglalja az élelmiszeripart, a textília, ruházat gyártását, fa- és papíripart, gumi, műanyag és nemesfém, ásványi termék gyártását, az egyéb feldolgozóipart, valamint a gépműszer ipart, amely a 90 százalékot adja.

Jelentős igény van a kereskedelem területén is új munkaerőre. Az építőipart, a gazdasági szolgáltatást és a humán egészségügyi, valamint a szociális ellátást szükséges még kiemelni. A pénzügyi biztosítási tevékenység időszakos növekedésében valószínű az egyik társaság erősebb hálózatépítő tevékenysége játszik szerepet. Odafigyelést igényel, hogy BAZ megyében a 2013-as esztendőben több területen jelentős leépítés történt. Így a feldolgozóiparban, közigazgatásban, oktatásban, az egészségügyben és a szociális ellátás területén is.

Tanulmányi ösztöndíjra jogosító ún. hiányszakmáknál nincs nagy eltérés megyénként. [328/2009 (XII.29.) korm.r.; 331/2012 (XI.28.) korm.r.; 562/2013 (XII.31.) korm.r] 2013-2014-ben tíz-tíz kiemelt szakma, harminc féle szakmai variációt tett volna lehetővé, tizenhárom hiányszakmai besorolásra került sor. A következő évben 15, rá egy évre már 17, ami a megyék között már nagyobb differenciáltságot jelentett. BAZ megyéhez képest Heves és Nógrád megyei eltérési arány már több mint 40 százalékos volt. Ekkor már 12 kiemelt szakma lett megjelenítve. A következő két évben pedig már húsz-húsz megyénként. Új hangsúlyként jelenik meg az érettségire épülő képzés, ami 25 százalékot képvisel. Míg korábban csak az általános iskolára épített szakképzések voltak preferálva. A szakmák utalnak arra is, hogy a képzést tervezők viszonylag széles skálán látnak lehetőséget elhelyezkedésre, érettségire épülő képzéseknél: egészségügy, gépészet, elektronika, építészet, mezőgazdaság, közlekedés, könnyűipar, környezet-vízgazdálkodás.

Az általános iskolai végzettségre épülő szakmai képzéseknél a tárgyalt három évben leginkább preferált volt a gépészet, építészet, mezőgazdaság, szociális szolgáltatások, könnyűipar, elektrotechnika-elektronika, környezetvédelem-vízgazdálkodás, kis mértékben a vendéglátás és az idegenforgalom.

Gyorsan változik a szakmák összetétele, szakmák szűnnek meg, újak jönnek létre, ezt megfigyelhetjük az OKJ gyakori változásainál is. Mindezt érzékelteti, hogy az elmúlt évben új szakképesítéseket és új részsakképesítéseket fogadtak el. Meghatározták az új érettségi vizsga keretében a szakgimnáziumokban megszerezhető szakképesítések körét. Felülvizsgálták a felnőttképzési tanfolyami órákat. (25/2016 (II.25.) korm.r.) Mindezek folyamatos tanulást igényelnek az erősödő globalizáció és a digitalizáció korában. Gyors, gyakori technológiai változásokra kell felkészülni, kellő rugalmassággal a szakemberképzés területén is.

A szakképző iskolákban 2016. szeptemberétől új struktúrát vezettek be a szakközépiskola és a szakgimnáziumok vonatkozásában. (Odrobina, 2016) 2016-ban az új OKJ-ban bővült az

ágazatok száma: 38 helyett 42-re. Új ágazat a közművelődés, közlekedés, szállítmányozás és a logisztika, vízügy és az előadó művészet. A részsakképesítések száma 152-ről 201-re, a szakképesítések száma 289-ről 340-re, a ráépülések 641-ről 760-ra nőttek. (Juhász, 2016)

Kedvezőnek tartom, hogy az utóbbi két évben a szakmaszerkezeti döntéseknél preferált szakmaként jelent meg az érettségire épülően megyénként öt szakma, ami az ösztöndíjjal támogatottak negyede. (297/2015 (X.13.) korm.r.)

„Munkaerőpiaci előrejelzésekre önmagukban nem lehet építeni”

Félig strukturált személyes interjúk (N=12fő) készültek, amely során a szak – és felnőttképzés, valamint a munkáltatói oldal voltak a célcsoportok. A kérdések alapvetően a piacvezérelt képzési struktúra működési tapasztalataira irányultak (függelék). A tervek és a tények vizsgálata történt a fiatal szakemberek iránti keresleti és a kínálati oldalról. Hangsúlyos kérdésként fogalmazódott meg: Mit tart a szakképzési tervezés legnagyobb problémájának? Az interjúk visszatükrözték, árnyalták a számadatokban is érzékelhető folyamatokat.

„Alapvető gond, hogy a munkaerőpiaci előrejelzésekre önmagukban nem lehet építeni.,, (iskolaigazgató) Van, ahol a szakmunkásvizsga megszerzése is már jó ajánlólevél. „Legyen OKJ-s végzettsége, még ha nem is a mi szakmánknak megfelelő, az átképzését a fiatalnak mi majd megoldjuk.” (ipari üzemvezető) Ezt egészíti ki a következő gondolat: „Sokan nem szakmát, hanem iskolát választanak, és azt tanulják, amit az adott intézményben lehet tanulni.” (szaktanár). Mindezt befolyásolja az is, hogy „A szakiskolában jellemzően nagyon magas a szegényebb rétegből származók aránya.” (pedagógus). A pályaválasztás esetlegességére utal a következő vélemény: „A mi kistéleplésünkön a mezőgazdasági iskolában mindegy, hogy milyen a képzési kínálat, a környékről a kisebbség úgyis oda megy, mert nem tudja finanszírozni, hogy a gyermek messzebbre járjon, illetve a szokásrendszerük miatt nem engedik kollégiumba.” (gyakorlati oktatásvezető)

A hiányszakmák meghatározásának van jelentősége, sokakat befolyásol az ezzel járó pénz. „Azért választottam a hiányszakmát, mert itt ösztöndíjat kaptam. A vizsga után viszont nehéz volt elhelyezkednem. Jóval a lakóhelyemtől távol találtam munkát.” (pályakezdő szerszámkészítő) Ez a vélemény rávilágít arra, hogy a döntéseknél jelentős tényező a hiányszakma tanulásával kapcsolatos kedvezmény. A gond viszont ott kezdődik, mikor a fiatal szemesül azzal a ténnyel, hogy a hiányszakmát elsajátítók számára nincs garantált elhelyezkedési lehetőség. A szakképzéssel szembeni kihívásra utal, hogy sokan jobb híján tanulják a választott szakmát. „A szakiskolába (most már szakközépiskolába) kerülő tanulók

nem igazán motiváltak. Nem kevesen éppen csak elvégzik az iskolát, a szakma alapjait tanulják meg. Egyharmaduk lemorzsolódik a képzés során. Így jelentős eredmény, hogyha az 50-60 százalékuk a szakmájában helyezkedik el a végzés után.” (HR-szakember) A szakmunkás ellátottság vonatkozásában tartósan kell számolni azzal a ténnyel is, hogy „lineárisan növekszik azok aránya, akik külföldön vállalnak munkát.” (kamarai szakértő) Vannak szakmák, melyek eleve igénylik, hogy a művelője vállalkozóként dolgozzon. A tapasztalatok viszont mást mutatnak. „Fiatal szakmunkások számára nem vonzó önálló vállalkozást indítani, ismeret és feltételek hiánya miatt, általában csak azok a fiatalok gondolkodnak vállalkozásban, akik a család cégébe be tudnak kapcsolódni.” (mesterfodrász) Kedvezményt jelent, hogy a második szakma megszerzése ingyenessé vált. A régióban lévő valamennyi szakképzési centrum indított a 2016/2017-es tanévben felnőttképzést. Az érettségire épített szakmai képzések hiányszakmák közötti megjelenése jelentős igényt elégít ki. „Az ösztönzők hatására növekedett azok száma, akik érettségire épülő kvalifikáltabb szakmákat sajátíthatnak el.” (gazdasági vezető) A munkáltatók részéről igény van a jó szakemberekre, a munkaerőhiány számos területen komoly feszültséget okoz. „A szükséges létszám feltöltése folyamatos erőfeszítést, átképzést, betanítást igényel a cégünkötől.” (munkáltató képviselője) Ezt folytatja más megközelítésben az alábbi gondolat: „Olyan ösztönző rendszer kidolgozása van folyamatban a vállalatunknál, ami a fiatalok számára vonzó, a tapasztaltabb dolgozók megtartását pedig segíti.” (nagyvállalat érdekképviselői vezető)

5. Összefoglalás

A kutatás fontosabb megállapítása, hogy a munkaügyi rendszer prognózisa-kiterjedtsége ellenére egyoldalú, a tárgyalt 2008-2014-es időszakban Észak-Magyarország megyéiben. A szakképzés tervezése is leegyszerűsítve történik, a kereslet-kínálat oldalairól hiányzik az interdiszciplináris megközelítés, a neveléstudományi, közgazdasági megközelítés komplexitása. A kutatás eredményei rámutatnak az összetett tervezés, számos jó gyakorlat, szélesebb körű bevezetésének igényére pl.: pályakövetés, munkaerőpiac dinamikájának kiterjedtebb mérésére, amelyek jobban alkalmazkodnak a szakképzés és a munkaerőpiac szükségleteihez, a régió sajátosságaihoz.

Növekszik a képzésből kikerülők közül azok aránya, akik nem rendelkeznek olyan végzettséggel, kompetenciákkal, tudással, amivel az elsődleges munkaerőpiacon el tudnak helyezkedni. A munka világában pedig hiány van nélkülözhetetlen kvalifikált munkaerőből.

Ezek általában érettségire épülő szakmai képzések. A régió nem bír ezzel a helyzettel, külön kiemelt országos program indokolt a térségre a munkahelyteremtés, az elsődleges munkaerőpiacon történő foglalkoztatás, szakképzés érdekében, az eddig használt eszközök kevésnek bizonyulnak. Hatékonyabb, összetettebb működési mechanizmus indokolt a munkaerő kínálat és kereslet összehangolására.

Várhatóan a következő években képzettebb és kevesebb munkaerőre lesz szükség.

A piacvezérelt képzési szerkezet az eddigiektől nagyobb mértékű decentralizált döntéseket igényel, a helyi sajátosságok figyelembevételével. A centrális döntési mechanizmus nem érzékeny a helyi piaci változásokra, tanulói, szülői igényekre.

6. Felhasznált irodalom

Benedek András (2015): Az európai és hazai szakképzési rendszer fejlődésének tendenciái. MBE Tanárképző Központ. www.tankonyvtar.hu

Borsod-Abaúj Zemplén, Heves, Nógrád megyei kormányhivatalok, munkaerő-gazdálkodási felmérései 2012, 2013, 2014 (www.kormany.hu)

Csehné Papp Imola (2008): Az oktatás és a munkaerőpiac. Új pedagógiai szemle 2008/10. pp 80-84

Európai Regionális Versenyképességi Index (RCI, 2017): www.ec.europa.eu

Észak-Magyarország negatív migrációs egyenleg, csökkenő népesség (2013): www.semigra.eu

Hajós László, Gösi Mariann (2006): Emberi erőforrás, gazdálkodás pp 18-50. In: Emberi erőforrás gazdálkodás 138.p Szerk.: Hajós László, Berde Csaba. Kiadó: Debreceni Egyetem

Hatszáz millió forint szakképzési támogatás az Apollo Tyresnek (2015): MTI/ www.heol.hu

Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (2015): Pályaorientációs tanácsadói szakmai jelentése, 38.p.

Juhász Józsefné (2015): A 2016/2017 tanévet érintő változások a szakképzés tartalmi szabályozásában. pp 13-17 In: Palotás József szerk. Szak és Felnőttképzés 2015 IV.évf.

Lükő István (2014): Módszertani fejlesztések a környezeti szakképzésben. EDU.4.évf. 2014/1. pp 23-36.

Mártonfi György (2013): Hiányszakmát tanuló végzős szakiskolások – kutatási beszámoló. Bevezetés In. Új pedagógiai szemle 2013 1-2-sz. pp. 9-12

Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságok (MFKB): www.mkik.hu

Molnár György (2016): Pillanatképek az IKT szakképzésben alkalmazható megoldásairól – avagy kételyek és jó gyakorlatok az innovatív pedagógiai módszerek útján – visszatekintés az EDU elmúlt időszakára. EDU 6.évf. 2.sz. 2016 pp 7-18.

Molnár György (2014): Új kihívások a pedagógus életpálya modellben különös tekintettel a digitális írástudásra, In: Torgyik Judit (szerk.) Sokszínű pedagógiai kultúra: II. Neveléstudományi és szakmódszertani konferencia. 534 p. Konferencia helye, ideje: Nové Zámky, Szlovákia, 2014.01.09-2014.01.11. Komárno: International Research Institute, pp. 365-373. (ISBN:[978-80-89691-05-0](https://www.isbn-international.org/product/978-80-89691-05-0))

New Skills Agenda for Europe, Brüssels, 10.6. 2016 COM (2016) 0381.Final 18.p

Polónyi István (2011): Terv vágyak, terv álmok, EDUCATIO 2011/3 pp304-3014.

Odrobina László (2015): A szakképzési rendszer változásai a jogszabályok tükrében pp 4-6
In: Palotás József szerk. Szak és Felnőttképzés 2015. IV. évf. külön szám 68.p

Jogszabályok

331/2012. (XI. 28.) Korm. rendelet a 2013/2014-es tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről

562/2013. (XII. 31.) Korm. rendelete a 2014/2015-ös tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről

13/2015. (II. 10.) Korm. rendelet a 2015/2016-os tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről

297/2015. (X. 13.) Korm. rendelet a 2016/2017. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről.

25/2016 (II.25.) Korm.r. Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárási rendjéről szóló 150/2012 (VII.6.) Korm.r. módosításáról

2015.évi LXVI.tv A szakképzésről szóló 2011.évi CLXXXVII.tv A Felnőttképzésről szóló 2013.évi LXXVII.tv és az azokkal összefüggő módosításokról

7. Függelék

Félig strukturált személyes interjúvázlat kérdéssora

1. Bevezető kérdések

- személyes adatok
- nyilatkozó szakmai tevékenysége

2. A szakképző intézmények képviselői a szakképzésről

- Mit tart a szakképzési tervezés legnagyobb problémájának?
- Munkaerőpiaci előrejelzésekre mennyire lehet építeni a képzés tervezésénél?
- Szakmát vagy iskolát választanak a fiatalok?

3. Pályakezdő fiatalok a szakképzésről

- Miért választják a hiányszakmát a fiatalok?
- Milyenek a pályakezdők elhelyezkedési lehetőségei?
- Mennyire motiváltak a pályakezdő fiatalok?

4. Munkahelyek képviselői a szakképzésről

- Az OKJ-s szakmai végzettség milyen felkészültséget takar?
- Hazai munkáltatók mennyiben tudnak versenyképes munkahelyi feltételeket, ösztönzőket teremteni?
- A szakképzés változása mennyire követi a munkaerőpiaci igényeket?